



Strategisch Veiligheidsbeleid 2022-2025

Auteur:
Corsanummer:
Datum:
Status:

Cluster Veiligheid (VIH)
21.087577
13 oktober 2021
Definitief

Voorwoord

Voor u ligt het Strategische Veiligheidsbeleid van de gemeente Rijswijk voor de periode 2022-2025. Vergeleken met de voorgaande versie over de periode 2017-2021 is het beleid waar nodig geactualiseerd op wet- en regelgeving, (inter)nationale thema's die gemeenten raken en de ontwikkelingen binnen het Algemeen Veiligheidsbeeld van de Politie (Eenheid Den Haag). Dit rapport wordt jaarlijks gepubliceerd en nauwlettend door de gemeente gevolgd. Ook is rekening gehouden met het Regionale Beleidsplan, dat in 2023 zal worden herijkt door het Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid (RSIV).

De nog op te stellen Veiligheidsagenda zal inzicht geven in de voorgenomen acties en interventies om de veiligheid en leefbaarheid binnen Rijswijk te borgen en waar mogelijk voortdurend te verbeteren.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding.....	4
Hoofdstuk 1 – Visie en uitgangspunten.....	5
1.1 Visie en Uitgangspunten.....	5
1.2 Nadere toelichting uitgangspunten.....	6
Hoofdstuk 2 – Ontwikkelingen in relatie tot veiligheid.....	7
Hoofdstuk 3 – Slotwoord.....	10

Inleiding

Het Strategisch Veiligheidsbeleid en de daarmee verband houdende, meer dynamische, Veiligheidsagenda vormen de basis voor het borgen en voortdurend verbeteren van Rijswijk als een prettige, leefbare en veilige gemeente om in te wonen en te werken.

Veiligheid vereist voortdurende aandacht, onderhoud en investeringen. Nieuwe ontwikkelingen en bestaande wettelijke en regionale verplichtingen, lopende afspraken en de waan van de dag zijn de zorg van alle betrokkenen binnen het brede veiligheidsdomein.

Dat een veiligheidsbeeld snel kan veranderen bleek bijvoorbeeld uit de effecten van de Covid-19 pandemie die ook Nederland vanaf 2020 in haar greep had. Nederland ging op verschillende momenten in een lockdown¹. Hoewel het aantal inbraken tijdens de lockdowns daalde, nam horizontale fraude met slachtoffers onder burgers, bedrijven en instellingen juist toe, evenals maatschappelijke tegenstellingen en sociale ongelijkheid². Andere factoren die het veiligheidsbeeld beïnvloeden zijn onder andere internationalisering, migratie, polarisatie, bevolkingsgroei, verstedelijking, digitalisering en de groeiende rol van sociale media³.

Rijswijk is nog steeds een veilige gemeente, maar ontkomt niet aan de grootstedelijke invloeden en problematiek. Onze veiligheid staat onder constante druk door criminele invloeden vanuit Haaglanden en Rotterdam Rijnmond. Ook in Rijswijk zijn er grote drugsvangsten in loodsen, worden er drugs en wapens aangetroffen in woonhuizen, zijn er signalen van mensenhandel en uitbuiting en vindt er woon-, zorg- en vastgoedfraude plaats. Ook in Rijswijk wonen criminelen die banden hebben met de onderwereld. Ook in Rijswijk zijn professionals (onder andere bestuurders, politici, hulpverleners en ambtenaren) kwetsbaar voor enerzijds intimidatie en anderzijds criminele beïnvloeding. Rijswijk moet ervoor waken naïef te zijn en ongewild criminaliteit te faciliteren. Ook moet voorkomen worden dat gemeentelijke diensten, producten en wet- en regelgeving worden misbruikt voor criminele doeleinden en dat het vertrouwen in een veilige en integere gemeentelijke samenleving wordt ondermijnd.

Leeswijzer

De visie en uitgangspunten van het veiligheidsbeleid worden in het eerste hoofdstuk van deze notitie benoemd en nader toegelicht. In het tweede hoofdstuk komen de relevante thema's uit de (inter)nationale ontwikkelingen aan bod, tezamen met de mogelijke gevolgen voor de veiligheid in Rijswijk. Achtereenvolgens wordt aandacht geschonken aan maatschappelijk ongenoegen in relatie tot activisme, polarisatie en extremisme; digitalisering en de daaraan verbonden risico's; kwetsbare doelgroepen in relatie tot maatschappelijke ontwikkelingen; jeugdproblematiek; demografische ontwikkelingen, woningnood en ondermijnende criminaliteit.

¹ Nationale Politie, Eenheid Den Haag. (2021). *Algemeen veiligheidsbeeld Eenheid Den Haag 2021*.

² Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). (2021). *Fraude*.

³ Nationale Politie, Eenheid Den Haag. (2018). *Algemeen veiligheidsbeeld Eenheid Den Haag 2018* & Nationale Politie, Eenheid Den Haag. (2019). *Algemeen veiligheidsbeeld Eenheid Den Haag 2019*.

Hoofdstuk 1. Visie en uitgangspunten

Dit hoofdstuk is opgebouwd uit de visie en de drie uitgangspunten voor het veiligheidsbeleid met een nadere toelichting.

1.1 Visie en uitgangspunten

De visie bestaat uit het borgen en voortdurend verbeteren van Rijswijk als een prettige, leefbare en veilige gemeente om in te wonen en te werken.⁴ Aangezien veiligheid een gedeelde verantwoordelijkheid betreft die de grenzen van de openbare orde overstijgt, vraagt dit om inspanning van de gemeente, de professionele partners, de inwoners, de bedrijven en de instellingen in Rijswijk. Uitgangspunten daarbij zijn een brede kijk op veiligheid met een integrale aanpak, een goede samenwerking met alle betrokken partijen op lokaal en regionaal terrein en een centrale regierol voor de gemeente in het algemeen en de burgemeester in het bijzonder.

Drie uitgangspunten voor het veiligheidsbeleid

Het voormalig Strategisch Veiligheidsbeleid (2017-2021) beruiste op drie uitgangspunten die nog steeds actueel zijn. Deze uitgangspunten zijn de pijlers voor alle activiteiten die Rijswijk binnen het brede veiligheidsdomein onderneemt.

Uitgangspunt 1. Brede kijk op veiligheid

- Veiligheid is een maatschappijbrede opgave die de grenzen van de openbare orde overstijgt. Rijswijk werkt aan een integrale aanpak en integrale organisatie van veiligheidsopgaven.
- Maatschappelijke ontwikkelingen kunnen om snel en flexibel handelen vragen, waardoor eerder vastgestelde prioriteiten moeten kunnen wijken. Niet het aanbod, maar de maatschappelijke vraag is leidend, waarbij verschillen tussen wijken, inwoners, instellingen en bedrijven mogelijk zijn.

Uitgangspunt 2. Samen werken aan veiligheid

- Veiligheid is ieders verantwoordelijkheid. Inwoners, bedrijven, maatschappelijke instellingen en de overheid, iedereen is medeverantwoordelijk om Rijswijk vertrouwd en veilig te houden en draagt bij naar eigen kennis, kunde en draagkracht.
- Eigen verantwoordelijkheid impliceert ook ruimte voor eigen initiatieven. Daarbij wordt het algemeen belang altijd goed afgewogen. Uitgangspunt voor de gemeente is dat alle belanghebbenden een vergelijkbare plek en rol krijgen.
- We onderkennen het belang van samenwerking om de vraagstukken en de maatschappelijke opgaven van de toekomst de baas te zijn. De gemeente Rijswijk is een toegankelijke, betrouwbare partner om mee samen te werken, zowel voor de strategische partners in het veiligheidsdomein als voor inwoners die met eigen initiatieven komen.
- Als betrouwbare samenwerkingspartner geeft Rijswijk zelf het goede voorbeeld, onder meer door vergunningverlening en door toezicht te houden en regels te handhaven. Daarbij zijn handhaving en inspectie geen doel op zich, maar een middel om bij te dragen aan een eerlijk Rijswijk.

Uitgangspunt 3. Regie op veiligheid

- De gemeente Rijswijk heeft de regierol in het veiligheidsdomein. De burgemeester coördineert vanuit zijn wettelijke taken activiteiten aangaande de Openbare Orde en Veiligheid.
- Rijswijk brengt partijen samen, faciliteert en ondersteunt samenwerking in het veiligheidsdomein. Ook als de gemeente zelf geen partner is in het samenwerkingsverband.

⁴ Zie ook het Coalitieakkoord Rijswijk 2019-2022

https://www.rijswijk.nl/sites/default/files/coalitieakkoord_rijswijk_2019-2022_def_0.pdf

1.2 Nadere toelichting uitgangspunten

Brede kijk op veiligheid

Integraal aan veiligheid werken betekent overlap en raakvlakken met andere maatschappelijke domeinen, met oog op ontwikkelingen binnen aangrenzende gemeenten en afstemming op het gebied van lokaal beleid. Naast de samenwerking met de primaire veiligheidspartners als politie, brandweer en Openbaar Ministerie, spelen partners uit andere gemeentelijke domeinen zoals zorg, onderwijs en wonen een belangrijke rol in het veiligheidsdomein. De burgemeester heeft een regierol over de maatschappijbrede veiligheidsopgave.

Samen werken aan veiligheid

Regionale samenwerking is wettelijk bepaald. Rijswijk maakt onderdeel uit van de regio Haaglanden. De primaire veiligheidspartners zijn regionaal georganiseerd; de politie, de brandweer en de GHOR en het Openbaar Ministerie. Over deze partners en de samenwerkende gemeenten ligt de Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) als overkoepelend orgaan. Binnen de overlap tussen zorg en veiligheid en tussen jeugd en veiligheid bestaan aanvullende regionale samenwerkingsverbanden zoals het Zorg – en veiligheidshuis en de Jeugdbeschermingstafel.

De regionale afspraken bepalen een deel van de lokale prioriteiten. De deelnemende gemeenten en veiligheidspartners stellen de prioriteiten in goed overleg gezamenlijk vast. Als partner binnen de samenwerkingsverbanden werkt Rijswijk actief mee aan de lokale vertaling van regionale afspraken over ontwikkelingen, acties en interventies. Naast de (verplichte) regionale samenwerking, zijn sommige veiligheidsvraagstukken te groot, te gecompliceerd, grensoverschrijdend of te zeldzaam om alleen aan te werken. Per vraagstuk zoekt Rijswijk naar de meest geschikte gemeente of gemeenten om mee samen te werken.

Ook naast de regionale samenwerking komt Rijswijk niet alleen in actie. De gedeelde verantwoordelijkheid voor de leefbaarheid en veiligheid van de gemeente ligt ook bij de professionele partners én bij de direct belanghebbenden, waaronder de inwoners, bedrijven en instellingen in Rijswijk. Zo ondersteunt de gemeente inwoners en bedrijven bij bestaande en nieuwe initiatieven om de wijken van Rijswijk prettig, leefbaar en veilig te houden, zoals is opgenomen in de Stadsvisie Rijswijk 2030.

Bij alle vormen van samenwerking wordt gebruik gemaakt van de beschikbare kennis en data over de veiligheidssituatie in Rijswijk. Basisdata zijn de kwantitatieve en kwalitatieve gegevens van de professionele partners zoals politie, brandweer, GGD en kennisinstituten zoals het CBS. Daarnaast zijn de kennis en inzichten van ervaringsdeskundigen essentieel voor een compleet beeld. Denk hierbij aan inwoners, wijkteams of scholen.

Regie op veiligheid

De burgemeester is verantwoordelijk voor Openbare Orde en Veiligheid en wordt door medewerkers ondersteund bij de coördinatie van werkzaamheden op het terrein van veiligheid. Veel maatregelen, zoals het aanwijzen van demonstratielocaties, het opleggen van huisverboden, het sluiten van drugspannen of het verplicht opnemen van verwarde personen, berusten op wettelijke bevoegdheden. De regierol van de burgemeester over de integrale aanpak van de maatschappijbrede veiligheidsopgave is onder meer geborgd in de Driehoek. Daarnaast draagt de burgemeester zorg voor de belangen en inbreng van Rijswijk binnen de regionale samenwerkingsverbanden rond veiligheid.

Hoofdstuk 2. Ontwikkelingen in relatie tot veiligheid

Dit hoofdstuk gaat in op de (inter)nationale ontwikkelingen die verwacht worden en zijn opgemerkt op het gebied van de openbare orde en veiligheid, waaronder de effecten van de Covid-19 pandemie. Daarnaast wordt omschreven wat we terugzien van deze trends als het gaat om de veiligheid in Rijswijk. De (inter)nationale ontwikkelingen die in dit hoofdstuk worden uitgelicht zijn grotendeels gebaseerd op de trends die worden omschreven in het Algemeen Veiligheidsbeeld van de Politie (Eenheid Den Haag). Rijswijk is en blijft alert op ontwikkelingen buiten de eigen gemeentegrenzen die van lokaal belang kunnen zijn.

Rijswijk pakt veiligheidsvraagstukken op op basis van cijfers en informatie van partners en betrokkenen over de veiligheidssituatie in de stad. Naast de objectieve veiligheid (harde data) wordt ook de subjectieve veiligheidsbeleving van de samenleving gemonitord. Indien nodig wordt er op deze signalen geacteerd. Verder beïnvloeden ook eigen initiatieven van partners en inwoners de prioriteiten op de gemeentelijke Veiligheidsagenda. (Beleids)ontwikkelingen van buurtgemeenten hebben als vanzelfsprekend gevolgen voor de veiligheidsaanpak in Rijswijk. Een “waterbed-effect”, waarbij criminaliteit in de ene gemeente is bestreden maar bij de burens weer opduikt, moet ten alle tijde worden voorkomen. Rijswijk neemt deel aan districtelijke en regionale werkgroepen en zoekt actief de samenwerking op met de buurgemeenten en de overige gemeenten in eenheid Den Haag. Diverse veiligheidsthema's zijn grensoverschrijdend waardoor voor een effectievere aanpak een districtelijke en/of regionale samenwerking is vereist.

Daarnaast wordt er ingespeeld op nieuwe trends binnen het veiligheidsdomein. Hierbij kan het gaan om zowel nationale als internationale trends met een lokale invloed als de invloed van nationale en Europese wet- en regelgeving. Rijswijk anticipeert ook op de van kracht worden van nieuwe wetten die impact hebben op het veiligheidsdomein.

De toename van ‘online’ criminaliteit en het beter zicht op de omvang van ondermijnende criminaliteit zorgen ervoor dat deze twee thema's nog nadrukkelijker de nodige aandacht gaan krijgen de komende jaren. De belangrijkste thema's voor de komende jaren komen hieronder aan bod.

Maatschappelijk ongenoegen

(Inter)nationale ontwikkelingen

Gedurende de pandemie hebben meer groepen en personen zich afgezet tegen het overheidsbeleid dat diende tegen de verspreiding van de coronapandemie. Daarnaast waren er in het afgelopen jaar meer onaangekondigde demonstraties⁵. “Binnen het anti-overheidsprotest ontstaat een voedingsbodem voor extremisme”. Omdat extreemrechts zich momenteel bezighoudt met de online beïnvloeding van mensen is het denkbaar dat het aantal aanhangers van het extreemrechtse gedachtengoed na de coronacrisis hoger zal liggen dan vóór de coronacrisis. Links protest in Nederland is al geruime tijd vooral activistisch en uit zich met name in demonstraties en acties van burgerlijke ongehoorzaamheid. “Het aantal Nederlandse jihadisten bleef in 2020 stabiel”.⁶

Impact op Rijswijk

Alle mogelijke uitingsvormen van maatschappelijk ongenoegen worden met de (veiligheids)partners gemonitord. Zo speelt sinds twee jaar een maatschappelijke discussie rondom de ‘zwarte Piet’ en vinden er demonstraties plaats door voor en tegenstanders.

Daarnaast is in de afgelopen jaren gebleken dat de dreiging niet alleen vanuit moslim extremisme komt maar dat geweldsdreiging vanuit diverse extremistische richtingen ook voorstelbaar is. Derhalve richt de aanpak van radicalisering zich inmiddels op het gehele spectrum van vormen van radicalisering en (gewelddadig) extremisme. *Dit onderwerp zal worden opgenomen in de Strategische Veiligheidsagenda 2022-2025.*

⁵ Nationale Politie, Eenheid Den Haag. (2021). *Algemeen veiligheidsbeeld Eenheid Den Haag 2021*.

⁶ Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD). (2020). *Jaarverslag 2020*.

Digitalisering

(Inter)nationale ontwikkelingen

Tijdens de pandemie is een toename geconstateerd in horizontale fraude. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van WhatsApp-fraude of phishing via de mail of sms. "Omdat zoveel mensen thuiswerkten, waren bedrijven afhankelijker van software waarmee je op afstand kunt inloggen op het bedrijfsnetwerk".⁷

Nieuwe technologieën brengen als vanzelfsprekend nieuwe mogelijkheden, maar ook nieuwe bedreigingen met zich mee. Van de overheid wordt dan ook verwacht dat zij zich inzet voor digitale weerbaarheid van de burgers en het bewust maken van de samenleving van online veiligheidsrisico's.

Impact op Rijswijk

Digitalisering vraagt ook om aandacht voor de kansen die nieuwe technologieën brengen, bijvoorbeeld door de manier waarop mensen zich virtueel verbinden. Eigen inzet van inwoners en bedrijven in Rijswijk, bijvoorbeeld in digitale gemeenschappen zoals Whatsappgroepen wordt een steeds belangrijkere schakel in het lokale veiligheidsdomein.

De gemeente Rijswijk gebruikt de Baseline Informatiebeveiliging (BIO) als basis voor de inrichting van de informatiebeveiliging. Binnen de gemeente is er veel aandacht voor de veiligheid van de systemen. *Dit onderwerp zal worden opgenomen in de Strategische Veiligheidsagenda 2022-2025.*

Kwetsbare groepen

(Inter)nationale ontwikkelingen

Hoewel de pandemie iedereen treft, lijkt het erop dat dit ook een rol heeft gespeeld in de stijging van overlast door verwarde personen. Het thema personen met verward gedrag raakt daarnaast veiligheidsvraagstukken zoals overlast door dak- en thuislozen, vluchtelingen, terrorisme/radicalisering, (huiselijk) geweld en jeugdproblematiek.⁷

Impact op Rijswijk

Rijswijk heeft een zeer diverse bevolking, waaronder ook kwetsbare groepen. Wanneer er signalen binnenkomen over veiligheidsvraagstukken waarbij deze groepen betrokken zijn, heeft de gemeente een aanpak om samen met partners hierop te interveniëren. In de komende periode zal de 'aanpak verwarde personen' die in 2017 is vastgesteld worden geëvalueerd en worden bijgesteld op basis van de ontwikkelingen en gewijzigde wet- en regelgeving. *Dit onderwerp zal worden opgenomen in de Strategische Veiligheidsagenda 2022-2025..*

Jeugdproblematiek

(Inter)nationale ontwikkelingen

Het type misdrijven waarvoor jeugdige verdachten in beeld komen is de afgelopen jaren verschoven. Tegenwoordig is er vaker sprake van betrokkenheid bij de handel in harddrugs, bij cybercrime/gedigitaliseerde fraude en wapenbezit onder jongeren. "Het kan zo zijn dat na de pandemie het aantal traditionele vermogensdelicten onder jongeren weer meer toeneemt omdat er dan meer gelegenheid is voor het plegen van deze delicten".⁷

Impact op Rijswijk

Rijswijk heeft een aantal middelbare scholen. Het sociaal domein, Jeugd & Onderwijs en het veiligheidsdomein van de gemeente staan nauw in contact met deze scholen, de omgeving en hulpdiensten zoals Bureau Halt, Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), Politie en Jongerenwerkers om eventuele problematiek op te lossen. *De lokale aanpak zal worden opgenomen in de Strategische Veiligheidsagenda 2022-2025.*

⁷ Nationale Politie, Eenheid Den Haag. (2021). *Algemeen veiligheidsbeeld Eenheid Den Haag 2021*.

Bevolkingsgroei en woningtekort(Inter)nationale ontwikkelingen

In Nederland is er nog steeds sprake van bevolkingsgroei en dit kan van invloed zijn op de beleving van veiligheid, de subjectieve veiligheid. Tegelijkertijd groeit de woningmarkt niet in een tempo dat de bevolkingsgroei bijhoudt. Ongenoegen op de woningmarkt brengt ook veiligheidsvraagstukken met zich mee. Zo is er bijvoorbeeld een gebrek aan opwaartse mobiliteit, wonen jongvolwassenen langer thuis en kunnen mensen na een scheiding moeilijker aan nieuwe huisvesting komen.

Impact op Rijswijk

Rijswijk investeert de komende jaren stevig in het bouwen van woningen. De sterke groei van de bevolking heeft invloed op de manier waarop inwoners de gemeenschap ervaren. Een andere onvermijdelijke demografische verandering is dat ook Rijswijk steeds diverser wordt. Meer diversiteit en vergrijzing brengt nieuwe maatschappelijke opgaven met zich mee, zoals je kunt zien in de relatie tussen zorg en veiligheid. Daarnaast zorgt het gebrek aan woningen in toenemende mate sprake voor andere problematiek zoals (illegale) verkamering en onderhuur waardoor de veiligheid en leefbaarheid onder druk komt te staan. *Meer over dit onderwerp zal worden opgenomen in de Strategische Veiligheidsagenda 2022-2025.*

Ondermijnende criminaliteit(Inter)nationale ontwikkelingen

Criminele netwerken, of beter gezegd “de onderwereld”, maken misbruik van de legale “bovenwereld” waarbij vermogen - verkregen uit criminele activiteiten als drugshandel, mensenhandel en fraude - wordt witgewassen.

Deze “ondermijnende” criminaliteit is veelzijdig en complex. Het is een taak van de overheid om dit te bestrijden. Zo ontmoedigen gemeenten criminelen om zich te vestigen door bijvoorbeeld gebruik te maken van de Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen Openbaar Bestuur (wet BIBOB). Het doel van deze wet is om te voorkomen dat de overheid onbedoeld criminele activiteiten faciliteert.

Impact op Rijswijk

Ook in Rijswijk zijn de effecten van ondermijning in de samenleving zichtbaar en moeten deze niet worden onderschat. De gemeente zet zich op verschillende manieren in tegen de bestrijding van ondermijning en heeft enkele speerpunten. Zo loopt Rijswijk landelijk voorop met een vergunningstelsel voor de automotive sector waar BIBOB op wordt toegepast. De aanpak van mensenhandel is een ander aandachtspunt.

Gelet op bevolkingsgroei en woningtekort wordt ook gekeken naar daarmee samenhangende misstanden en overtredingen met betrekking tot verkamering en onderhuur. Op dat vlak is er ook aandacht voor mogelijke fraude en uitbuiting van arbeidsmigranten en andere kwetsbare doelgroepen door criminelen. *Meer over dit zal worden opgenomen in de Strategische Veiligheidsagenda 2022-2025.*

Hoofdstuk 3. Slotwoord

Om een vertrouwde, veilige en leefbare omgeving te behouden moet Rijswijk blijven werken aan de sociale en fysieke veiligheid. Een veranderende samenleving vraagt om een wendbare lokale overheid met een goed georganiseerd netwerk van lokale en regionale partners, weerbare en betrokken inwoners en bedrijven. Samen moeten zij tijdig anticiperen op maatschappelijke vraagstukken en in staat zijn om te reageren wanneer de omstandigheden daarom vragen.

Veiligheid vereist onderhoud en investering. Naast het borgen wat goed gaat in het reguliere veiligheidsdomein en bijbehorende (terugkerende) evaluaties die plaats moeten vinden op basis van de plan-do-check-act-cyclus, moet ook aandacht worden geschonken aan de dagelijkse hectiek van lokale en regionale Openbare Orde en Veiligheidsvraagstukken. Afstemming, samenwerking, Rijswijkse inbreng in de regio en lokale vertaling van regionale afspraken vereisen personele inzet, kennis, vaardigheden en daadkracht.

Naast de bestaande praktijk volgen acties vanuit het bewustzijn dat (inter)nationale ontwikkelingen gevolgen kunnen hebben voor Rijswijk en de regio. Dit vereist bestuurlijke en ambtelijke aandacht en toewijding alsmede nauwe samenwerking met alle betrokken partijen.